

educational and research
INSTITUTE
of finance, economy and management

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Азербайджанський державний економічний університет
(м. Баку, Азербайджан)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавська політехніка (Польща)
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Опольський політехнічний університет (Польща)
Сумський державний університет (Україна)
Університет ISMA (Латвія)
Університет Північ (Хорватія)
Університет національного та світового господарства (Болгарія)

«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ»

**Матеріали міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів**

11 червня 2020 року

**Полтава
2020**

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» заборонено

Редакційна колегія:

В.В. Гришко, д.е.н., професор;
В.П. Дубіщев, д.е.н., професор;
О.В. Коба, к.т.н., доцент;
О.В. Комеліна, д.е.н., професор;
Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
І.В. Черниш, д.е.н., доцент;
І.Б. Чикало-Кондрацька, д.е.н., професор;
А.Д. Глушко, к.е.н., доцент.

Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність: Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів, 11 червня 2020 р. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020 – 402 с.

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти забезпечення економічного розвитку держави та її соціальної стабільності. Розкрито особливості управління соціально-економічними процесами в умовах європейської інтеграції. Досліджено проблеми фінансової стабільності національної економіки та перспективи її забезпечення.

З'ясовано перспективи соціально-економічного розвитку України у контексті євроінтеграції. Висвітлено спайний стан міжнародної економічної діяльності України.

Досліджено напрям удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб'єктів господарювання, а також особливості сучасного управління бізнес-процесами.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

Матеріали друкуються мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори

сервісних фінансових установ, а найголовнішою її метою є розповсюдження та задоволення регіонального рівня фінансових послуг. Вони мають стати доступними, простими у сприйнятті, зрозумілими та прозорими. На сьогодні однією із причин невикористання фінансової інклюзії в регіоні є недовіра та незрозумілість фінансових послуг населенням. Варто побудувати більш прості механізми надання цих послуг (рис.2).

З метою розширення фінансової інклюзії будуть впроваджені стандарти ринкової поведінки фінансових установ і розкриття інформації про фінансові продукти, активізовані цільові програми для підвищення фінансової грамотності населення, а також буде посилено захист прав споживачів, створено стимули для розвитку платіжної інфраструктури для безготівкових операцій, розширено і вдосконалено систему гарантування вкладів тощо.

Список використаних джерел

1. Єгоричева С.Б. Фінансова інклюзія в рамках системи протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму // *Фінансовий простір* 2018 № 4 (32). С.80-87.
2. Марущак А.В., Латковський П.П. Фінансова інклюзія як напрям розвитку фінансового сектору України [Електронний ресурс]// Міжнародна науково-практична конференція «DIE WICHTIGSTEN VEKTOREN FÜR DIE ENTWICKLUNG DER WISSENSCHAFT IM JAHR 2020», 24.01.2020, Люксембург, LUX// Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index>.
3. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/regulatory-finansovogo-rinku-zatverdili-strategiyu-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku>.
4. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2019/06/Financial-Literacy-Survey-Report_June2019_ua.pdf.
5. Matkovskiy A., Skryl V., Shtanko R. Financial inclusion of the region: analysis of the situation and directions of security. – *Economic & regions*. – 2019. – №4 (75). – P. 62-71.
6. Глобальна база даних Global Findex [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://globalfindex.worldbank.org/node>

УДК 330.1

Птащенко Л. О., д. е. н., професор; **Каленіченко Є. С.**, студент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ КОРПОРАЦІЙ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

Розгляд еволюції наукових поглядів на формування економічних інтересів різних груп учасників корпоративних відносин та історичний досвід переконливо свідчать, що формування економіки ринкового типу викликало необхідність створення принципово нової системи управління, яка б забезпечувала економічні інтереси всіх учасників ринкових відносин.

Дивлячись на природу економічних інтересів, які формуються всередині і навколо корпорацій, слід підкреслити, що останні є сутністю рушійних сил формування та розвитку економічних суб'єктів та тісно пов'язані з потребами [1, с. 45].

Потреба, як усвідомлене й сформоване відносно рівня культури індивіда бажання або почуття нестачі, реалізується через інтерес. Він виступає формою вираження потреби. Проте дані поняття не є тотожними.

По-перше, інтерес виступає як оптимальний засіб реалізації потреби, що включає конкретні цілі і дії. По-друге, інтерес – це потреба, яка на шляху своєї реалізації проходить складний процес соціального визрівання.

Останнє означає, що інтерес формується з урахуванням і під впливом усієї сукупності виробничих відносин суспільства. Ця залежність відображається в тому, що людина вибирає не просто будь-який спосіб задоволення своєї потреби, а саме той, який дозволяє їй закріпити або посилити своє місце в системі виробничих відносин і в суспільстві в цілому.

Інтереси, як і потреби, існують у певній системі. Виступаючи формою реалізації потреб, система інтересів, проте, не є повторенням самої системи потреб. Це обумовлено тим, що, з одного боку, інтерес є способом здійснення потреби, а тому містить різні

завдання, мету, ідеали. А з іншого боку, інтерес формується через систему виробничих відносин, тому система інтересів має певні особливості порівняно із системою потреб [2].

Один із засновників економічного напрямку інституціоналізму, вчений XIX ст. Торстейн Веблен розглядає суперечності між виробництвом і бізнесом [7], що виникають внаслідок розвитку корпорацій, підкреслюючи, що капіталісти більше зацікавлені різними спекулятивними операціями і віддаляються від безпосередньої виробничої діяльності. Науковець визначає основні риси монополістичного капіталізму, що виник внаслідок розвитку корпорацій, та його вплив на вільну конкуренцію.

Глибше досліджують природу економічних інтересів деякі представники соціально-інституціонального напрямку економічної думки. Зокрема, Е. Хансен, С. Кузнець розглядають необхідність змін у розподілі доходів корпорації, які б підвищили суспільний добробут та добробут середнього класу [5].

Фундатори економічної теорії у своїх публікаціях схиляються до думки, що економічні відносини кожного суспільства проявляються, насамперед, як інтереси. Усвідомлення потреб і прагнення задовольнити їх зумовлюють мотивацію поведінки людини, спонукаючи її до певної цільової дії [6].

За своєю сутністю економічні інтереси є об'єктивними [3]. Вони відображають місце і роль суб'єктів господарювання у системі суспільного поділу праці та економічних відносин. Водночас, дані інтереси є суб'єктивними, оскільки завжди мають своїх носіїв.

Об'єктами економічних інтересів є різні економічні блага, зокрема товари, послуги, інформація тощо. В свою чергу суб'єктів економічних інтересів більшість науковців класифікують за такими групами: окремі індивіди, домогосподарства, суб'єкти підприємництва, держави, суспільство в цілому.

Плюралізм економічних потреб породжує багатоманітність економічних інтересів, які утворюють складну та динамічну систему, багатовимірну у фазах відтворення, у просторі та часі, у статистиці та динаміці [4, с. 48-50].

Економічні інтереси можуть бути класифіковані за різними критеріями (рис. 1.1):

Рисунок 1 – Класифікація економічних інтересів за різними критеріями [1, с. 18]

Отже, носіями економічних інтересів є і фізичні, і юридичні особи, а також утворені ними групи. До них відносяться наймані робітники і власники організацій, фермери і землевласники, дрібні та великі підприємці, фінансові і нефінансові корпорації тощо.

Кожна з груп носіїв інтересів складається з великої кількості учасників, які, крім групових, мають власні інтереси. Останні, в багатьох аспектах, збігаються, що дає їм змогу об'єднуватись та відстоювати свої інтереси в різних організованих формах і різними засобами перед державними органами управління, які відповідають за політику соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Птаценко Л.О. Збалансованість економічних інтересів: інноваційні напрями державного і корпоративного стратегічного управління: Монографія. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 296 с.
2. Економічні інтереси, їх сутність і структура/ [Електронний ресурс] – Режим

доступу: https://pidruchniki.com/15800119/politekonomiya/ekonomichni_interesi_sutnist_struktura

3. О. Діденко/ Теоретичне дослідження науково-методичних підходів до дослідження сутності поняття «економічний інтерес» / Науковий вісник. – 2013. Вип. 12 «Демократичне врядування»
4. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В. Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
5. Kuznets S. Economic Growth and income inequality. The American Economic Review. Vol. 45, No. 1, Mar., 1955
6. Історія економічних учень: хрестоматія. / за редакцією В. Базилевича. – К.: Знання, 2011. – 1198 с.
7. T. Veblen. Absentee Ownership and Business Enterprise in Recent Times, p. 196.

УДК 338

Птащенко Л. О., д. е. н., професор; Корнієнко Д.С., студент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ «КАСОВОГО РОЗРИВУ» ТА ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЙОГО ЗМЕНШЕННЯ

Часто на підприємствах, як великих, так і малих, виникають ситуації недостатності грошових коштів на поточну діяльність та оплату зобов'язань. У бізнесі це явище стало природним і дістало назву «касовий розрив». Касові розриви формуються внаслідок розбіжності у строках генерування вихідних грошових потоків (наприклад, закупівля сировини, оплата праці персоналу) та вхідних грошових потоків (насамперед, виручка від реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг) і безпосередньо залежать від операційного та фінансового циклів підприємства [1]. Це питання є завжди актуальним, адже для будь-якого суб'єкта господарювання краще попередити виникнення касового розриву, ніж неочікувано зустрітися з ним. На рис 1. узагальнено основні причини та наслідки касових розривів.

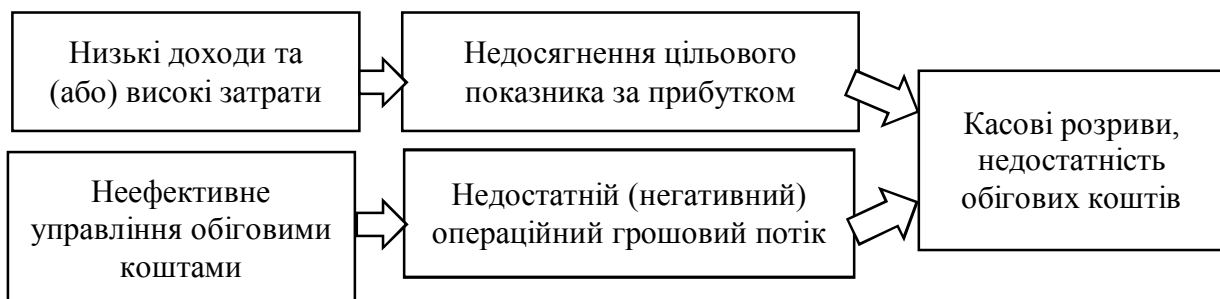

Рисунок 1 – Причини та наслідки виникнення касових розривів

Про нестачу грошей сигналізують два показники: прибуток і грошовий потік. Наявність прибутку є необхідною, але недостатньою умовою надходження грошей до суб'єкта господарювання. У періоди кризи важливо швидко отримувати гроші, тому операційний грошовий потік є найважливішим [2].

Щоб уникнути касового розриву, слід проаналізувати грошові потоки і визначити слабкі місця суб'єкта господарювання. Величину касового розриву можна порахувати за досить зрозумілою й універсальною формулою:

$$ГП_k = ЗГ_n + З - В,$$

де

ГП_к – грошовий потік на кінець відповідного дня;

ЗГ_п – залишок грошей на початок цього дня;

З – надходження і зарахування грошових коштів у даному періоді;

В – виплати постачальникам та іншим кредиторам у даному періоді.

Якщо залишок виявився додатний – це свідчить про достатність грошей на покриття зобов'язань, а від'ємний залишок свідчить про наявність касового розриву. Щоб попередити виникнення касового розриву або передбачити кошти на його покриття, необхідно такі